

Estratigrafia. Definició de l'*Enciclopedia valenciana de Arqueología industrial* (1995: Manuel Cerdà, Mario García Bonafé, dirs., València, Edicions Alfons el Magnànim / Associació Valenciana d'Arqueologia Industrial, pàgs. 279-280):

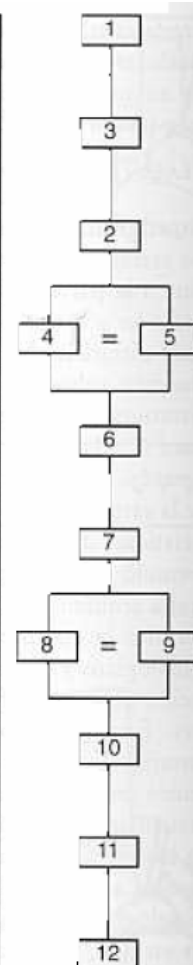
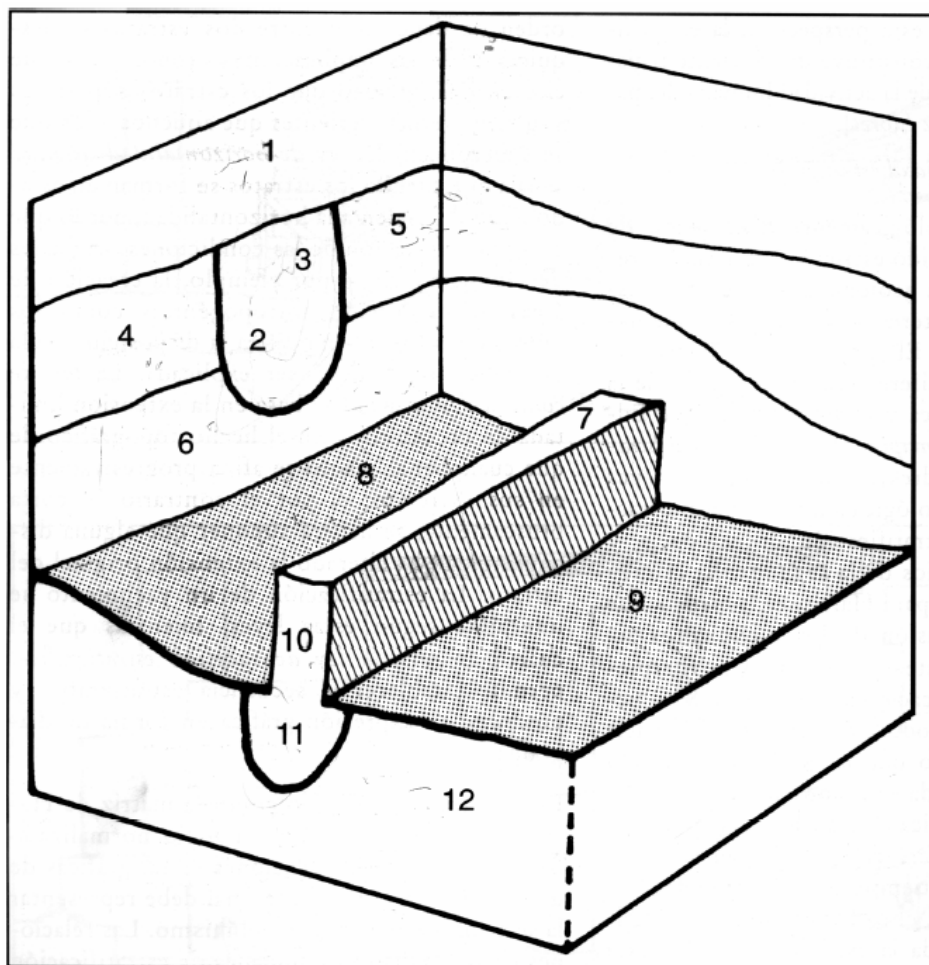
Etimològicament, descripció dels estrats. En sentit estricte el terme es refereix a la part de la geologia que estudia la disposició i els caràcters de les roques sedimentàries estratificades. El primer a cridar l'atenció sobre les diferències conceptuals de l'estratigrafia geològica i l'arqueològica va ser Edward C. Harris (*Principles of archeological stratigraphy*, 1979, Londres), qui adaptà les lleis de l'estratigrafia geològica a les peculiars característiques de l'estratificació arqueològica i formulà els principis de la segona. L'estratigrafia arqueològica, per a Harris, és la ciència que permet la comprensió dels jaciments arqueològics i consisteix en l'estudi i la interpretació de l'estratificació arqueològica. El seu objectiu final és la producció d'una seqüència estratigràfica, ja que l'estratificació només pot ser interpretada en un orde seqüencial. La seqüència estratigràfica és l'orde de deposició dels estrats i la creació d'elements interfacials a través del temps en un jaciment arqueològic, és a dir, l'orde cronològic relatiu en què va ser creada l'estratificació. D'esta manera, si l'estratificació és el propi procés de formació d'un terreny estratificat, el concepte d'estratigrafia arqueològica fa referència a la interpretació del mateix fenomen des d'una perspectiva temporal.

L'estratigrafia arqueològica s'ajusta a uns principis reguladors que intervenen en la disposició física de l'estratificació i que són coneguts com les *lleis de l'estratigrafia arqueològica*, a saber, la llei de superposició, la llei d'horitzontalitat original, la llei de continuïtat original i la llei de successió estratigràfica. Les tres primeres han estat adaptades de la geologia, ja que tracten dels aspectes físics dels estrats, mentre que la quarta, formulada per E. C. Harris, procedeix exactament de l'Arqueologia. La *lleis de superposició* és la constatació de l'orde de deposició entre dos estrats qualssevol i de les implicacions cronològiques que això entraña, per raó que els estrats superiors són sempre més recents que aquells a què se superposen. La *lleis d'horitzontalitat original* assenyala que, quan els estrats es formen en estat natural, tendeixen a l'horitzontalitat, cosa per raó de la qual qualsevol alteració de les condicions originals de sedimentació (per exemple, la creació d'àrees de deposició antropogèniques com els murs o les fosses) modifica la disposició de l'estratificació i ha de ser explicada. La *lleis de continuïtat original* es basa en l'extensió limitada d'un estrat i en el fet topogràfic que qualsevol depòsit s'afina progressivament en els seus extrems; si al contrari es talla bruscament, s'haurà de suposar que alguna discontinuïtat ha alterat l'extensió original de l'estrat. L'estratificació d'un jaciment s'interpreta segons estes lleis, mentre que el quart axioma, la *lleis de successió estratigràfica*, permet establir la seqüència estratigràfica i possibilita la seua expressió gràfica en forma de diagrama.

Este diagrama, conegut com la matriu de Harris (*Harris' matrix*), és un model normalitzat d'exposició de les relacions estratigràfiques d'un jaciment i en la seua fase final ha de representar la seua seqüència estratigràfica. Les relacions entre les distintes unitats d'estratificació es presenten inicialment en forma de vincles físics (per exemple, un estrat *cobreix* o *és cobert* per un altre, una fossa curta un estrat i al seu torn *s'ompli* amb noves capes, un mur s'adossa a un altre ja construït o bé un estrat es *recolza* sobre el mur, etc.), i només amb posterioritat s'expressen en termes de contemporaneïtat o de successió temporal. En la seua forma més elemental, les dites relacions es redueixen a la superposició, l'equivalència o l'absència de relació i només es representen en el diagrama les significatives en el desenvolupament estratigràfic del jaciment a través del temps. D'esta manera s'aconsegueix l'objectiu primordial de l'estudi de l'estratigrafia arqueològica: establir l'orde seqüencial relatiu de les unitats estratigràfiques, amb independència del seu contingut artefactual.

La recent formulació del concepte de seqüència estratigràfica, unida a la definició de les nocions d'estrat i element interfacial vertical (com són els murs i les seues superfícies), ha obert noves possibilitats d'estudi arqueològic d'edificis i monuments no sotmesos a cap procés de rebliment o soterrament. Per a això s'ha desenvolupat un conjunt de tècniques de documentació estratigràfica que no requereixen necessàriament l'excavació arqueològica, però que permeten comprendre la dinàmica històrica dels edificis que encara hui romanen en peu, com ocorre amb la

majoria del patrimoni industrial, sense necessitat d'esperar que la seua ruïna definitiva els transforme en jaciments arqueològics soterrats [Sonia Gutiérrez Lloret].

Corte estratigráfico imaginario con su correspondiente matriz